

Meninger om Fæstevæsenets Gavnlighed eller Skadelighed, der kan være forskellige Meninger, om man aldeles burde søge det nuværende Fæsteforhold afløst, men Saameget er dog paa den ene Side vist, at Selveiendom har saa store og saa mange gavnlige Sider og Fordele, og Saameget er paa den anden Side vist, at hele Tidens Tendens peger saaledes hen til, at dette Forhold bør fremmes, at man fra denne Side ikke kan have nogen Betænkning derved. Der kan fremdeles være forskellige Meninger, om Selveiendom bør fremmes ved Tyvngsforanstaltninger, eller om man ikke bør overlade denne Sag til sin naturlige Gang; men paa den anden Side er det ogsaa vist, at de Hindringer, som kunne lægges i veien derfor, og fortiden ligge i veien derfor, bør saavidt muligt borttrykkes, og det kan vistnok ikke nægtes, at det er en betydelig Hindring, som staaer i veien derfor, idet en stor Deel af hele Landets Fæstegods fortiden henhører under Lehn, Stamhuse og Fideicommiss, og derved er bunden, saaledes at en Afhændelse til Eiendom er faare vanskelig. Det er til at borttrykke denne Hindring, at vort Forslag nærmest sigter, og man kan ikke nægte, at det er unaturligt, at, idet Selveiendom baade fra mange andre Sider og fra Regjeringens Side anbefales, at man da alligevel holder en betydelig Deel af Fæstegodsset bunden paa den anførte Maade. Det nuværende Justitsministerium har ogsaa i rigtig Erkjendelse deraf allerede søgt noget at borttrykke disse Hindringer, idet det har bevirket, at der kan udfærdiges Bevillinger til, under visse Betingelser, at

sælge Bøndergods, som hører til Lehn, Fideicommiss og Stamhuse; men disse Betingelser have været af den Beskaffenhed, at man, idetmindste efter den Erfaring, man hidtil har haft, har seet, at der ikke er Mange, som have villet gaae ind derpaa, og det, som, saavidt jeg skønner, i Særdeleshed er til Hinder derfor, det er deels, at slige Afhændelser ere undergivne en Control af de saakaldte curatores fideicommissi, som ikke have været og heller ikke kunne være Bedkommende behagelig, og deels at saadanne Stamhus-, Lehn- og Fideicommiss-Besiddere ere ved disse Bevillinger forundte en saa liden Andeel af hvad der indkommer ved Bøndergodssets Salg, at det langt fra ikke ækvivalerer hvad de nu kunne faae i Indfæstning. Det er disse to Momenter, som vi især have haft Opmærksomheden henvendt paa, og som vi ved det Forslag, vi have indgivet, have søgt at borttrykke, idet vi paa den ene Side have saavidt muligt givet Bedkommende fri Leilighed til selv at kunne disponere over og bestemme Vilkaarene for Godssets Afhændelse, og paa den anden Side have foreslaaet den Deel af Kjøbesummen, som de kunne beholde som deres egen Deel, til en noget større Qvotapart end den af Justitsministeriet bevilgede. Derimod have vi paa den anden Side formænt, at Bestyrelsen af hvad der virkelig indkommer ved Salget udenfor den Sum, som tilfalder den nuværende Fideicommiss-Besidder, bør sættes under den allerstrengeste Control af Justitsministeriet, saaledes at det virkelig kommer Fideicommisset tilgode.